

Novelláiban, regényeiben személyes élményeit örökítette meg, az egyszerű, külvárosi embereket, a hétköznapiakat, az örömeiket és a kínlódásaikat. A dráma nála szinte mindig sajátos humorral keveredett, s rendkívüli tehetséggel tudta a partikulárist egyetemessé formálni.

Amikor utolsó regényét, trilógiája befejező részét, a Babel toronyházát olvastam, túlon-túl hangos késő éjszakai kacarászásaim szomszédharagot váltottak ki. De Bálint úr prózáját elég nehéz lett volna vakbélgyulladásos komolysággal olvasgatni. Pedig a humoron kívül van a prózájában valami, ami sokkal inkább figyelmet érdemel. S ez a valami: a mondat. Egyszer valaki azt mondta: Bálint Tibor prózájában a mondat olyan, mint a templomban az oltár. Igaza volt.

Szerettem volna egyszer - majd alkalom adtán, gondoltam mindig magamban - valami ilyen nagyszerűt mondani-írni Bálint úrról. Immár örökké adósa maradok, de amilyen nagyvonalúnak ismertem, ezt talán megbocsátja nekem. Mint ahogyan az általa annyira szeretett anyanemzet is adósa maradt. Például a Kossuth-díjjal. Csak reménykedhetünk, hogy ezt is megbocsátja. Hiszen lágyszívű és gyémántfejű ember volt.

Tibori Szabó Zoltán

Bálint Tibor

Egyszer én is harangoztam

Hiába áltatjuk magunkat: a gyermekkor közvetlen élménye mindenkiben elmerül, s amit a letűnt időkből látunk és nézünk, nem az a gyerek látja és nézi, aki a történés pillanatában voltunk, hanem a közöttünk s az emlékek között álldogáló fiúcska vagy kislány. S ezáltal minden, ami velünk történt, egy fejlettebb értelem szűrőjén szűrődik át és már minősítést kap. De néha akadnak pillanatok, amikor a lelkünk hirtelen viháncolni kezd vagy bukfcenet vet, mert ráismert egykori önmagára: a közvetlen pillanatra. Akivel leggyakrabban esik meg ez a csoda, arról szokás azt mondani, hogy benne él a gyermekkorában, jóllehet a kifejezés nem pontos, s legfőljebb a hajlamot, az érzékenységet jelezheti, amellyel egy-egy ember életének első éveiből helyzeteket, eseményeket képes visszaidézni.

Ha lehunyom a szemem és a szülőföldre gondolok, a külvárosokra és a belvárosi utcákra, a Házsongárdra meg a hóstáti negyedre, az Írisz-telepre és a Csillaghegyre, a Kálvária-templomra és a Rabok kertjére, gyöngéd képek vonulnak tova előttem, mint tavaszi félálomban, s ilyenkor látom igazán, hogy mi mindenre is emlékszem. Érzem, hogy a leheletem tej szagú, hogy zsenge bordáim szinte ropognak a friss levegőn, és járáshoz alig szokott talpam külön-külön csiklandozza valamennyi homokszem, miközben leereszkedem valami homályos patakmederbe, a hatalmas és méregzöld keserűlapik közé, ahonnan hűvös iszapszag csap fel, és egy lila fazék sejlík elő a borzongatóan titokzatos parti bokor alól.

A szülőföld lebegő teknő a bodzabokrok árnyékolta malomárok vizén és boldog sejtés, hogy az ismeretlen kanyarok, sötét hidalgak, bolgárkertek paradicsomos mentaillatú partjai után egyszer kijutok majd a végtelen kék tengerre.

A szülőföld három szem sárga szilva egy fekete sírkőlapon és az a gyerekes meggyőződés, hogy miközben a kövön átmelegedett gyümölcsöt majszolom a Házsongárdi temetőben, dédnagyapáim húsából táplálkozom, akikhez lenyúlik a szilvafa gyökere.

A szülőföld hársillatú szorongás, egy kép, amely fölidézi, hogy ott kuporgok a Farkas utcai vén fa lombjai között, s miközben óvatosan szedegetem a virágot, nehogy a járdán kocogó emberek észrevegyenek és fölhívják rám a rendőr figyelmét, egy szépen berendezett szoba homályát kémlelem, amelyben fiatal pár ölelkezik.

A szülőföld egy apró hal, amelyet a lezárt malomárok pangó vizéből halásztam ki édesanyám szakadt selyemharisnyájával, hogy aztán kannába téve átnyargaljak vele a városon, mintha meg volnék győződve, hogy a halacska hasában gyémántdarab rejtőzik.

A szülőföld gyertyafényes viskóból kiszüremelő fohász, egy asszony suttogó hangja, aki kilenc keddi böjtöt fogadott, csak hogy előkerüljön a sárgafoltos macskája.

A szülőföld édes és érces harangszó, amely az aranylógaluskákat ringatja a vasárnapi húslevesben.

A szülőföld a katonazenekar felfűjt képű trombitása, akinek ringatózó lépkedés közben a hátába lehel a nagydobot vonzó póniló.

A szülőföld az a hely, ahol legtitkosabb és legyötrőbb vágyam az volt, hogy legalább egyetlen napig magamban lehessek egy Chifor nevű tulajdonos szódavíztöltő telepén, s kedvemre leihassam magam a sasszájú üvegekből felszökő szénsavas életelixirrel...

A szülőföld óriási hiripgomba, melynek tetejéről látni lehet a kék párában derengő kedves várost.

A szülőföld a Szőke Szamos, amely egy tébolyodott pillanatában úgy rohant be a Gyalui-havasok felől a városba, hogy a kunyhóban, amelyet elragadott, még félénken pislogott a petróleumlámpa...

A szülőföld az ősi református kollégium, amelynek ablakában sápadtan izzó arccal könyökölt Apáczai Csere János.

A szülőföld Mátyás király csizmája, amelybe oly félénk kíváncsisággal pillantottam bele, akár egy vulkán kráterébe.

A szülőföld nedves tornyok csillogása, eső utáni napsütés, kaporillat és Brassai Sámuel papírbillentyűzetű zongorájának képzelmi halk akkordjai.

A szülőföld az a város, ahol egyszer én is harangoztam, a Szent Mihály-templom tornyában csimpaszkodva a súlyos kötélbe, miközben a diadaltól kiáltozni, a félelemtől pedig jajgatni szerettem volna, hiszen néha úgy éreztem, hogy a harang fölkap, és kiröppenek a fönti keskeny ablakon, ahol a galambok közlekednek, a harangozó azonban némán és szigorúan állt mellettem, mintha biztatna: húzzad csak, fiam, húzzad, a te városodnak harangozol estére, és úgy is illenék, hogy minden ittlakó egyszer harangozzék ebben a toronyban.

És azóta a szülőföld számomra halk, de folyamatos harangzúgás, amely a napfényt ringatja, és az aranyló galuskákat a vasárnapi húslevesemben, és a galambokat lebegteti a magasban, és a port a Mátyás csizmái körül, és elmélyíti a ráncokat Apáczai arcán, de egy kis mosolyt is megrezzent rajta, és hintáztatja a Szamos szőke habjait és a hársfák lombjait és az emlékeket és az eperszínű fényképeket a falon, nagyapám és nagyanyám arcát. És a szívemet, hogy erősödjék benne a bizalom: jó volt itt élni, ebben a városban, ha olykor a szorongató idő körbefogta is, hogy vádaskodván meggyűlöltesse velünk őt: vajon a köveidet megehetik-e a bennrekedt éhezettek? - nevetett az arcomba.

Én azonban leszegtem a fejemet és a földre néztem, hogy ne lássam a Város zavarát. Nem vágytam el se Párizsba, se Londonba vagy Rómába. Hiszen szülőt nem választhat az ember. Ami pedig a többit illeti: tudtam, hogy még a sírköveken is találok két-három szem szilvát, vagy pirosbelű körtét, mert Kolozsvár szeszélyes lakói még a Házsongárdot is teleültették gyümölcsfákkal...

* * *

Tibor kedves! Szülőfölded harangzúgása halkán, folyamatosan hallik, csak most már Éretted.

dr. Issekutz Sarolta

„Őrizd meg a Te népedet békében...” - február

„Istennek Báránya, akit mindenkor feláldozunk, és mégis élsz, jöjj, ó Ártatlan, erre az áldozatra! Te, aki feláldozod Magad közöttünk, hogy lecsillapítsd az Atyát, a dicsőült halhatatlan seregek kiáltására vedd el a világ bűneit, és emlékezzél meg a mi szeretteink lelkéről, akik hittal hunytak el Benned!”

Amikor József és Mária elvitte a kisdéd Jézust bemutatni a jeruzsálemi templomba - amiről február 2-án emlékezünk meg - azt nem csupán úgy kell tekintenünk, mint egy megtörtént eseményt, hanem szimbolikusan is szemlélnünk kell: Jézust bemutatják, de Ő lesz majd az áldozat, a kereszten és az eucharishtiában, hogy Isten jóakaratólag tekintszen ránk és elhunyt szeretteinkre is.

Dr. Sasvári László

Felhívás!

Az Esztergom Budapesti Érsekség - egyetértésben az örmény katolikus Pátriárka Öbaldogságával - rendezni kívánja a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség ügyeit, köztük annak pénzügyeit is. Ennek szellemében külön számlát nyitott a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség javára történő befizetések, pénzadományok fogadására.